

سوره سی و یکم - لقمان

این سوره در مکه نازل شده و ۳۴ آیه دارد.

به نام خداوند بخشنده مهربان

الف. لام. میم. (۱) این است آیت‌های کتاب محکم. که برای نیکوکاران هدایت و رحمت است. همان کسانی که نماز برپا می‌دارند و زکات می‌دهند. و به آخرت یقین دارند! آنها از جانب پروردگارشان به راه راستند و آنها رستگاران می‌باشند. (۲ - ۵)

از مردم کس هست که سخن بیهوده می‌خرد تا مردم را به جهالت از راه خدا گمراه سازد و آیات خدا را به استهزاء می‌گیرد. بر آنان عذاب خوارکننده‌ای می‌باشد! و چون آیات ما بر وی خوانده شود با تکبر روی برمی‌گرداند گویی که آن را نشنیده است. و گویی در گوش‌هایش سنگینی است پس او را به عذاب دردناکی بشارت بده! همانا کسانی که ایمان آوردند و کارهای نیکو انجام دادند برایشان باغ‌های پر نعمت بهشت است. در آن جاویدان بمانند و عده الهی حق است و او توانای فرزانه می‌باشد. (۶ - ۹)

آسمان‌ها را، چنان که می‌بینید بدون ستونی آفرید. و در زمین کوه‌ها استوار داشت تا شما را نلرزاند. و در آن از همه‌گونه جنبنده‌ای پراکنده ساخت. و از آسمان آبی نازل کردیم و با آن از همه نوع گیاه نیکو برویاندیم. این است آفرینش خدا. به من نشان بدهید معبودانی که غیر از خدا بر خود گرفته‌اید چه آفریده‌اند؟ بلکه مستمگاران در گمراهی آشکارند! (۱۰ - ۱۱)

به لقمان حکمت دادیم که خدا را سپاس دار. هر کس که شکر گزارد بی‌شک به سود خود شکر کرده است و هر که کفر ورزد همانا خدا بی‌نیاز و ستوده می‌باشد. به یاد آر آن دم که لقمان به پسرش پند می‌داد. گفت ای پسرک من بر خدا شریکی قرار مده که شرک ظلم بزرگی است! (۱۲ - ۱۳)

به انسان اطاعت از پدر و مادر را سفارش کردیم. مادرش با ناتوانی روز افزون بر او باردار شد و از شیر باز گرفتنش دو سال طول کشید. و گفتیم که بر من شکر کن و سپاس پدر و مادرت را به جای آر که بازگشت همه به سوی من است! و اگر آن دو بکوشند که تو، چیزی را که به آن علم نداری بر من شریک قرار دهی، اطاعتشان مکن. ولی در دنیا با آنها به نیکی مصاحبت بنما و راه کسی را در پیش گیر که بر من انابه کند. بازگشت همه به سوی من است و شما را از آن چه می‌کردید آگاه می‌گردانم. (۱۴ - ۱۵)

(لقمان گفت) ای پسرکم! اگر عمل تو به وزن یک دانه خردل باشد و آن در دل سنگی در آسمان‌ها و یا زمین باشد خدا تو را به حساب می‌آورد همانا خدا بخشنده آگاه است. ای پسرکم! نماز به پا دار و مردم را به کارهای نیک دستور ده و از کارهای زشت بازدار و بر آنچه از رنج‌ها بر تو رسد صبر کن که این از لوازم امور است. و هرگز مردم را تحقیر مکن و در زمین با تبختر و غرور راه مرو زیرا خدا هیچ متکبر خودستا را دوست ندارد! در رفتار خویش میانرو باش و سخن به نرمی بگویی و از بلندی صدایت به گاه که ناپسندترین صداها صدای خران است! (۱۶ - ۱۹)

آیا نبینید که هر چه در آسمان‌ها و زمین است خدا مسخر شما گردانید و نعمت‌های ظاهر و باطن خود را بر شما تمام کرد؟ برخی از مردم، بی‌خبر از کتاب روشن حق، از روی جهل و گمراهی در دین خدا مجادله می‌کنند. و چون به آنها گفته شود که از آن چه خدا نازل کرده پیروی کنید گویند ما تنها از آن چه پدران خود را بدان یافته‌ایم پیروی می‌نماییم. اگر چه شیطان آنها را به سوی آتش سوزان بخواند! و هر کس رو به سوی خدا

آورد و نیکوکار باشد یقیناً به رشته محکمی چنگ زده است و عاقبت کارها به سوی خداست. و اگر کسی کفر ورزد کفر او تو را غمگین ننماید بازگشت آنها به سوی ماست. پس آنها را از کیفر کارهائی که کرده‌اند آگاه می‌سازیم که خدا بدان چه در سینه‌هاست دانا است. از نعمت خدا برخورداری اندکی به آنها می‌دهیم سپس به عذاب سختی گرفتارشان می‌سازیم! (۱۹- ۲۴)

اگر از آنها بپرسی که آسمان‌ها و زمین را چه کسی آفرید گویند خدا، بگو ستایش خاص خداست ولی اکثرشان نمی‌دانند! هر چه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداست و بی‌گمان او بی‌نیاز و ستوده می‌باشد. اگر هر چه درخت در زمین است قلم شود و دریا، به کمک هفت دریای دیگر (برای نوشتن کلمات خدا) مرکب گردد، کلمات خدا پایان نیابد همانا خدا عزیز فرزانه است. آفریدن همه شما و برانگیختن همانند آفریدن و برانگیختن یک تن می‌باشد به راستی که خدا شنوای داناست. مگر نبینی خدا شب را در روز و روز را در شب فرو می‌برد و مهر و ماه را مسخر ساخته است که جملگی تا وقت معینی در گردش باشند و خدا به هر چه می‌کنید داناست. این بدان سبب است که خدا حق است و هر چه به غیر از او به خدائی بخوانند باطل! و خداست که بلندمرتبه و بزرگوار می‌باشد. (۲۵ - ۳۰)

مگر نبینی که چگونه کشتی به فضل خدا در دریا حرکت می‌کند تا قسمتی از آیات خود را به شما بنمایاند. بی‌گمان در لین امر برای هر شکیبای سپاسگزار عبرت‌هاست! و چون موج بلندی مانند سایه، آنها را در بر گیرد با اخلاص کامل خدا را به یاری بخوانند و چون آنها را به خشکی نجات دادیم، برخی به عهد خویش بر خدا باقی باشند، و آیات ما را جز عهدشکنان ناسپاس انکار ننمایند! (۳۱ - ۳۲)

ای مردم! از عذاب خدا بپرهیزید و بترسید از روزی که هیچ پدری به کار فرزند خود نیاید و هیچ فرزندی پدر خود را کارساز نباشد! به راستی وعده خدا حق است. زنده‌گانی دنیا شما را فریب ندهد و شیطان شما را به بخشایش الهی مغرور نسازد (که هر گناهی کنید خدا درمی‌گذرد) بی‌گمان علم و آگاهی به به روز قیامت پیش خداست و اوست که باران می‌باراند و آن چه را که در رحم‌های مادران است می‌داند. هیچکس نداند که فردا چه به دست خواهد آورد و هیچکس نداند که به کدام زمین خواهد مرد. همانا خدا دانای آگاه است! (۳۲ - ۳۴)

۱. از پیامبر اسلام روایت شده که فرمود ایمان دو نیمه است نیمی صبر بر ناملایمات و نیمی شکر بر نعمت‌ها.